

گزارش خبرنگار خراسان از نمایشگاه توانمندی‌های وزارت دفاع در آستانه رفع کامل محدودیت‌های نظامی قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت سازمان ملل

بازار جهانی در انتظار سلاح ایرانی

هادی محمدی -چهل و پنج‌روز دیگر (۲۶ مهر ۱۴۰۲) و بر اساس بندهای ۳ و ۴ ضمیمه ۱ قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت سازمان ملل، موعد پایان همه محدودیت‌های تسلیحاتی ایران اعم از موشکی و پهپادی و... است و جمهوری اسلامی ایران می‌تواند بدون هیچ محدودیت قانونی به خرید یا فروش تسلیحاتی که ساخته یا نیاز دارد بپردازد و کشورها در دادوستد نظامی خود با ایران مشکل قانونی از جایگاه سازمان ملل را ندارند. هر چند اروپایی‌ها و آمریکایی‌ها گفته‌اند این محدودیت‌ها را ادامه خواهند داد، اما فارغ از این که این رفتار خلاف حقوق بین‌المللی و قطعنامه شورای امنیت است، خیلی هم تأثیری ندارد، چون در گذشته نیز غربی‌ها تبادلات نظامی با ایران نداشتند. امسال و در آستانه چنین تاریخ مهمی در توافق برجام، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح ایران همزمان با ۳۱ مرداد روز صنعت دفاعی کشور، نمایشگاهی از دستاوردهای مهم نظامی و غیرنظامی خود برپا کرد که با حضور رئیس‌جمهور آغاز به کار کرد. در روز پایانی نمایشگاه فرصتی دست داد تا باز دیدی از این دستاوردها داشته باشیم.

■ **برگ برنده ایران با پهپادهای ویرانگر**
ورود به سالن نمایشگاه با چک‌های امنیتی، امری معمول به نظر می‌آید به خصوص که این روزها دشمنان این ملت به شدت مشغول به کار بردن انواع اقدامات جاسوسی برای سر درآوردن از کارهای بزرگ ما و ضرب زدن هستند حتی پوشیده بودن برخی محصولات به دلایل امنیتی هم معقول و منطقی به نظر می‌رسد. ورودی نمایشگاه و روی یک سکوی جذاب و پررنگ و لعاب مهم‌ترین و جدیدترین دستاوردهای نمایشگاه و روی یک سکوی رئیس‌جمهور به چشم می‌خورد؛ پهپادی غول‌پیکر به نام «مهاجر ۱۰». پرنده هدایت‌پذیر از راه دور یا همان پهپاد که ایران این روزها یکی از پیشروترین کشورها در ساخت آن هست، در منطق و تاکتیک‌های جنگی دنیای امروز نقش مهمی پیدا کرده است و دیگر هیچ درگیری کوچک و بزرگ نظامی و حتی بسیاری از اقدامات غیرنظامی وجود ندارد مگر این که از انواع این پرنده‌ها در آن استفاده می‌شود و پیشرفت‌های خیره‌کننده جمهوری اسلامی ایران از زمینه ساخت انواع پهپاد به ویژه در حوزه دفاعی و نظامی، به خصوص در سال‌های اخیر، توجه جهان را به خود جلب کرده تا جایی که یکی از محصولات دفاعی مورد توجه و علاقه کشورهای دیگر برای خرید، پهپادهای ایرانی هستند. ورودی این نمایشگاه غرورآفرین هم با چند پهپاد مهم ساخت وزارت دفاع زینت پیدا کرده که گل‌سرسید آن‌ها پهپاد مهاجر ۱۰ نام دارد. پهپاد «مهاجر ۱۰» نمونه بهینه‌شده پهپاد مهاجر ۶ است که با بیشینه مداومت پروازی ۲۴ ساعت در ارتفاع ۷ هزار متری و با شعاع عملیاتی ۲ هزار کیلومتری، نسبت به مدل قبلی خود تفاوت‌های بسیاری در همه حوزه‌ها داشته است. بیشینه ظرفیت سوخت پهپاد «مهاجر ۱۰»، ۴۵۰ لیتر و بیشینه وزن محموله آن ۳۰۰ کیلوگرم است. حداکثر سرعت این پهپاد ۲۱۰ کیلومتر بر ساعت است و قابلیت حمل انواع مهمات و بمب‌های قائم‌الماس و دستوار هادار است و به سامانه‌های جنگ الکترونیک و اشراف مجهز شده است. گروه پهپادهای مهاجر، پهپادهایی است که غرب و آمریکا مدعی استفاده از آن‌ها در جنگ روسیه

۶۶

بودجه ایران در حوزه دفاعی ۵.۵ درصد بودجه کل کشور است. این در حالی است که با استناد به آمار موسسه بین‌المللی تحقیقات صلح استکهلم (SIPRI)، آمریکا ۸۰ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۱ هزینه کرده است که بالاترین هزینه نظامی جهان بود

۱۴۰۰ کیلومتر توانایی نقطه‌زنی و مانورپذیری بالا را دارد و بازمان کم‌مورد نیاز برای آماده‌سازی و کنترل و هدایت‌پذیری بالا از جمله جدیدترین و بهینه‌ترین موشک‌های ایرانی محسوب می‌شود. موشک با الاستیک ذوالفقار از سوخت جامد استفاده می‌کند و برد ۷۰۰ کیلومتر دارد با این حال نقطه‌زنی، مانورپذیری بالا، قابلیت حمل انواع سر جنگی و قابلیت عملیات ضد جیمینگ از جمله ویژگی‌های مهم ذوالفقار است. از این موشک در عملیات دیرالزور سوریه در مقابل داعش استفاده شده است. موشک با الاستیک فاتح نیز با سوخت جامد پرتاب می‌شود، برد ۲۰۰ کیلومتر دارد و همچون دیگر موشک‌های جدی ایرانی نقطه‌زنی و رادارگریزی به همراه کنترل و هدایت‌پذیری از ویژگی‌های اصلی آن به شمار می‌رود. از افتخارات این موشک استفاده شدن در عملیات حمله به پایگاه آمریکایی هادر عین الاسود و پاسخ به ترور شهید سلیمانی ثبت شده است.

۶۶

تصور رسیدن ایران به ارقامی بیش از ۴ تا ۵ میلیارد دلار در یک برنامه منظم ۵ ساله از طریق فروش سلاح چندان عجیب و غریب نیست که در صورت تلاش و بازاریابی به موقع و کار دیپلماتیک، قابل تحقق خواهد بود به ویژه این که از یک ماه و نیم دیگر محدودیت‌های باقی‌مانده بر سر خرید و فروش هر نوع سلاح توسط ایران نیز پایان می‌یابد

موشک با الاستیک فتح نیز سوخت جامد دارد و برد ۱۲۰ کیلومتر را به صورت نقطه‌زنی و با قابلیت رادارگریزی بالا هدف قرار می‌دهد و ویژگی سامانه پرتاب آن، این است که می‌تواند همزمان تعداد بالایی موشک را حمل کند. موشک با الاستیک عماد نیز سوخت مایع دارد و از دور بردهای ماست که تا ۲۰۰ کیلومتر را نقطه‌زنی می‌کند و از ویژگی‌های آن کنترل تا لحظه اصابت به هدف و قابلیت پرتاب از سکوهایی متحرک و ثابت است. موشک با الاستیک قدر از قدیمی‌های موشکی ایران با سوخت مایع و برد ۲۰۰ کیلومتر است که تا لحظه اصابت به هدف کنترل می‌شود و قابلیت رادارگریزی از پدافند دشمن را دارد. موشک کروزر برد بلند دریایی

شونده با بالابان با برد ۲۵ کیلومتر، وزن ۱۲۵ کیلوگرم و پرتاب از هواپیمای جنگنده و پهپاد، بمب هدایت‌شونده پاسین ۴۰۰ با برد عملیاتی ۱۵۰ کیلومتر، وزن بمب ۳۵۰ کیلوگرم با موتور میکروجت، بمب هوشمند آرم‌ان با برد عملیاتی ۲۰۰ کیلومتر، وزن ۳۵ کیلوگرم و قابلیت پرتاب از انواع پهپاد و بمب هوشمند آرم‌ان ۲ با برد عملیاتی ۱۰۰ کیلومتر وزن ۴۰ کیلوگرم از آن جمله بودند. همچنین در این نمایشگاه برای اولین بار نمونه ای از موشک پرسه‌زن انتحاری سینا برای بازدید قرار داده شد. سینا برضد اهدافی مانند تجمع نفرات و خودرو عمل می‌کند. این موشک سبک وزن است و تا ۵ کیلومتر برد دارد. سکوی پرتاب پرتابگر زمینی و موتور الکتریکی با مداومت پروازی ۸ دقیقه از دیگر ویژگی‌های سینا مطرح شده است.

در ادامه بخشی از این نمایشگاه به سلاح‌های انفرادی اختصاص دارد که البته بخش جذابی برای بازدیدکنندگان به شمار می‌رود. انواع مسلسل، تیربار، اسلحه دوش‌پرتاب و راکت‌های ضد نفر و ضد ر، راکت دیوار شکن و کلت‌هایی با کالیبرهای متنوع از جمله محصولاتی است که در این بخش به نمایش گذاشته شده است.

بخش نظامی نمایشگاه با چهره شهدایی از وزارت دفاع و ارش و سپاه زینت پیدا کرده است. شهدایی با نام‌هایی بزرگ همچون همت، بابایی، ستاری، باقری، تهرانی مقدم، فکوری، فخری زاده، سلیمانی، چمران، نامجو و... و ماکت‌هایی از شناورهای ساخت وزارت دفاع همچون ناوشکن‌های دنا و دماوند و زیردریایی‌های غدیر و فاتح دیده می‌شود. ایستگاهی برای تیراندازی مجازی در نظر گرفته شده است که برای بچه‌ها که از جمله بازدیدکنندگان این نمایشگاه هستند، جالب و جذاب است.

موضوع مهم برای ما در این نمایشگاه عرضه این محصولات به بازارهای جهانی تسلیحات به ویژه پس از پایان رسمی و قانونی محدودیت‌های ایران در این حوزه است. سال قبل وزیر دفاع گفته بود مطالبات و درخواست کشورها از ایران برای دریافت پهپاد متعدد بوده با توجه به این که پهپادهای جمهوری اسلامی جز پهپادهایی است که بعضاً نمونه‌مشابه آن‌ها وجود ندارد، درخواست در این زمینه زیاد بوده است. وی همچنین از اعلام نام کشورهایی که با ایران در زمینه خرید تسلیحات همکاری دارند، خودداری کرد، اما گفت که ما با کشورهای متعددی در این زمینه همکاری داریم. امیرآشتیانی آن زمان تا کید کرد ما صادرات را دنبال می‌کنیم و حاضریم با کشورهای دوست و هم‌پیمان در زمینه دفاعی و برای این که بتوانند از نام کشورهایی که با ایران در زمینه خرید تسلیحات همکاری دارند، خودداری کرد، اما گفت که ما با کشورهای متعددی در این زمینه همکاری داریم.

■ **مقایسه هزینه‌های نظامی ایران و رقبا**
بودجه ایران در حوزه دفاعی ۵.۵ درصد بودجه کل کشور است. این در حالی است که با استناد به آمار موسسه بین‌المللی تحقیقات صلح استکهلم (SIPRI)، آمریکا ۸۰ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۱ هزینه کرده است که بالاترین هزینه نظامی جهان بود. این عدد ۱۲۰ برابر بودجه دفاعی ایران در سال ۱۴۰۱ است. چین با (۲۹۳ میلیارد دلار)، هند (۷۶.۶ میلیارد دلار)، انگلیس (۶۸.۴ میلیارد دلار) و روسیه (۶۵.۹ میلیارد دلار) در رده‌های دوم تا پنجم جهان قرار دارند. رژیم صهیونیستی ۲۵ میلیارد دلار در ۲۰۲۱ هزینه نظامی کرده که حدوداً

۴ برابر بودجه دفاعی ایران است. عربستان نیز ۵۵ میلیارد دلار هزینه کرده که ۸ برابر بودجه دفاعی ایران در سال ۱۴۰۱ است. ایران با ۱۵۰ کشور همسایه است. درصد هزینه نظامی این کشورها نسبت به تولید ناخالص داخلی (GDP) از این قرار است: روسیه (۴.۳ درصد)، آذربایجان (۵.۴ درصد)، ارمنستان (۴.۹ درصد)، ترکیه (۲.۸ درصد)، عربستان سعودی (۸.۴ درصد)، بحرین (۴.۱ درصد)، قطر (۴.۸ درصد)، امارات (۵.۶ درصد)، عمان (۱۰.۹ درصد)، پاکستان (۴ درصد)، افغانستان (درصد ۱.۴)، ترکمنستان (۲.۹ درصد تا ۳.۶ درصد) و قزاقستان (۱/۱ درصد)

بر همین اساس می‌توان نتیجه گرفت ایران پایین‌ترین هزینه‌کرد نظامی در منطقه مسلح غرب آسیا را دارد با این حال ایران توانست با این میزان هزینه به قدرتمندترین نیروی موشکی غرب آسیا و یکی از سه قدرت اصلی پهپادی جهان تبدیل شود.

■ **نگاه جدید ایران به بازارهای بین‌المللی نظامی**

جمهوری اسلامی ایران با همه کمبودها و فشارها توانسته است در ۴۰ سال اخیر بیشتر تجهیزات و تسلیحات نظامی خود را تولید کند تا جایی که وزیر دفاع کشورمان می‌گوید امروز ایران اسلامی توان تولید ۹۰ درصد سامانه‌های دفاعی خود را دارد. این موفقیت م‌ر هون تلاش همه بخش‌های نظامی و غیرنظامی است که بیش از ۴۰ هزار قطعه را در کشور تولید می‌کنند. البته این ظرفیت بالا با توجه به صلح جو بودن جمهوری اسلامی باید به ثروت برای مردم تبدیل شود و بهترین راه در این میان صادرات قانونی تسلیحات به کشورها و خریدار است. این روزها بسیار شنیده ایم که کشورهای غربی، ایران را متهم به ارسال سلاح برای روسیه در جنگ اوکراین می‌کنند؛ سلاح‌هایی از نوع پهپاد و تازگی‌ها موشک‌های با الاستیک. هر چند ایران بارها اعلام کرده است که فروش سلاح به روسیه از سوی ایران قبل از جنگ اوکراین و نه برای استفاده در این جنگ صورت گرفته، اما همین اتهام‌زنی به ایران هم نشان می‌دهد جمهوری اسلامی به قدرتی در حوزه نظامی بدل شده که حتی ابرقدرتی همچون روسیه نیز به ساخته‌های متخصصان ایرانی نیاز پیدا کرده است.

سیستم‌های دفاع هوایی، موشک‌های ضد ر و تفنگ‌های تک‌تیرانداز سنگین با سابقه نزدیک به یک دهه مبارزه علیه نیروهای تکفیری، راکت‌ها و موشک‌های با الاستیک با دقت مثال‌زدنی و اثبات شده در میدان نبرد، پرزنده‌های بدون سرنشین که یکی از نقاط قوت صنعت دفاعی کشور ما محسوب می‌شود و ده‌ها محصول دیگر توان صادراتی خوبی دارند و با توجه به قیمت مناسب در برابر نمونه‌های خارجی می‌توانند بازارهای خوبی را از آن خود کنند. تصور رسیدن ایران به ارقامی بیش از ۴ تا ۵ میلیارد دلار در یک برنامه منظم ۵ ساله از طریق فروش سلاح چندان عجیب و غریب نیست که در صورت تلاش و بازاریابی به موقع و کار دیپلماتیک، قابل تحقق خواهد بود به ویژه این که از یک ماه و نیم دیگر محدودیت‌های باقی‌مانده بر سر خرید و فروش هر نوع سلاح توسط ایران نیز پایان می‌یابد و ایران می‌تواند به طور رسمی و قانونی وارد عرصه بازار جهانی تسلیحات دنیا شود.

